

ISE makró (saját alkatrész) készítése

1. Makró (saját alkatrész) hozzáadása meglévő projekthez	2
1.1. Kapcsolási rajz alapú makró készítése	2
1.2. Kapcsolási rajz alapú saját makró javítása	4
1.3. VHDL alapú makró hozzáadása.....	7
1.4. VHDL alapú makró ellenőrzése	9
1.5. VHDL alapú makró hozzáadásánál keletkezett hiba javítása	10
1.6. Kapcsolási rajz alapú makrók hozzáadása	12
2. A Digitális Technika II laborgyakorlatok alatt használt makrók leírásai	13
2.1. Clk_divide	14
2.2. Idozito.....	15
2.3. Prellm_oro	17
2.4. Bin_to_7_segment_x4.....	18
2.5. Bin_to_7_segment_x8.....	19
2.6. hex_7seg.....	20
2.7. mux8_4bit.....	21
3. Makrók használata	22
3.1. Multiplex vezérlésű hétszegmenses kijelző modulok használata	22
3.1. Kapcsolási rajz alapú hétszegmenses dekóder használata	23

1. Makró (saját alkatrész) hozzáadása meglévő projekthez

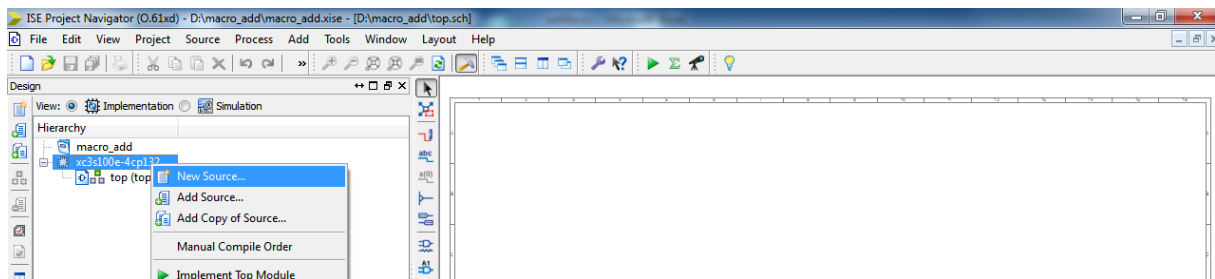
Minden az ISE kapcsolási rajz szerkesztőjében használt makróhoz két fájl tartozik. Az egyik egy szimbólumfájl (*.sym), ami leírja a makró kapcsolási rajzon való megjelenését. A másik a működést leíró fájl, ami lehet kapcsolási rajz (*.sch), vagy HDL (*.vhd) alapú.

A meglévő makrókat mindig egy már létező projekthez lehet hozzáadni. A makró hozzáadása előtt, győződjünk meg róla, hogy a projekt tartalmaz-e **top modul** szintű kapcsolási rajzot.

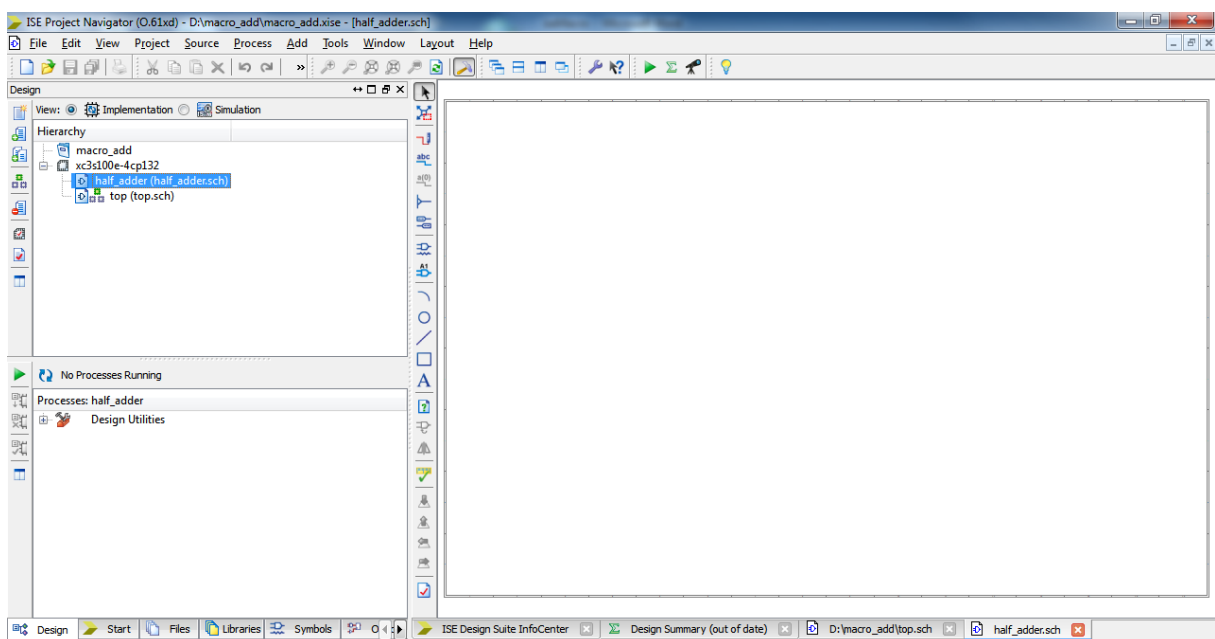
A példában a külső makrók forrása a „d:\macros\” és a projektünk a „d:\macro_add” könyvtárban található.

1.1. Kapcsolási rajz alapú makró készítése

Első lépésként készítsük el a makró működését leíró kapcsolási rajzot (half_adder.sch). Ha a készítendő makrónk a későbbiekben egy nagyobb kapcsolási rajz része lesz, célszerű létrehozni ennek üres **top modul** szintű kapcsolási rajzát.

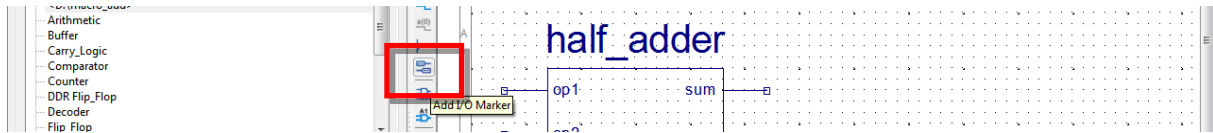

Nyissuk meg szerkesztésre a kapcsolási rajzot.

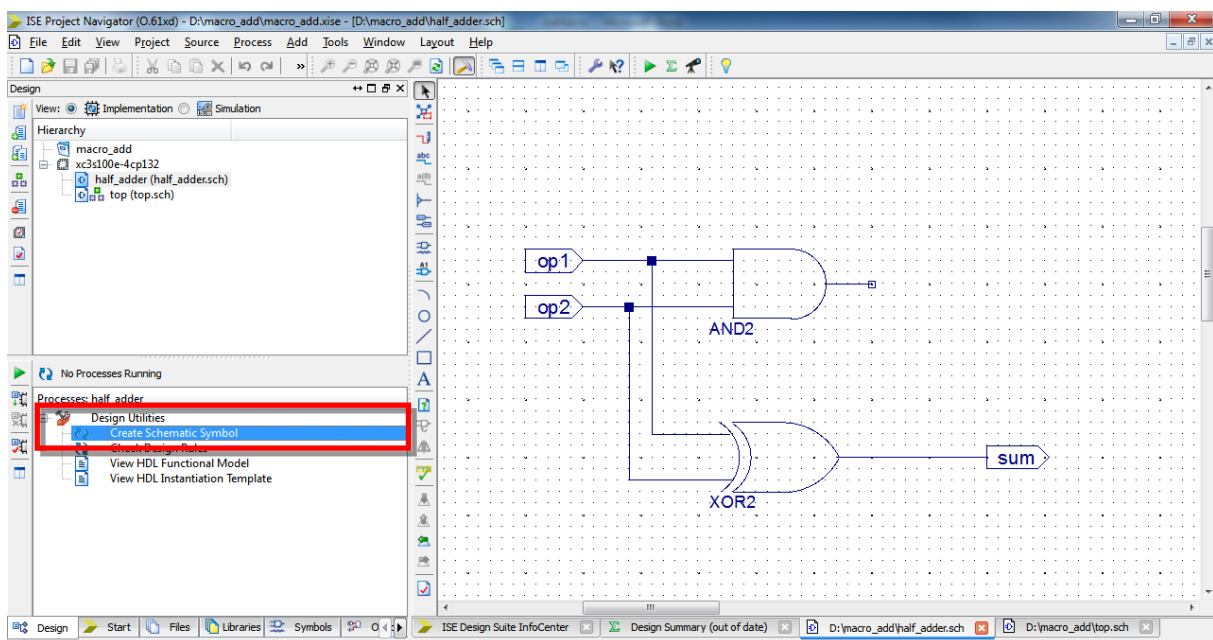

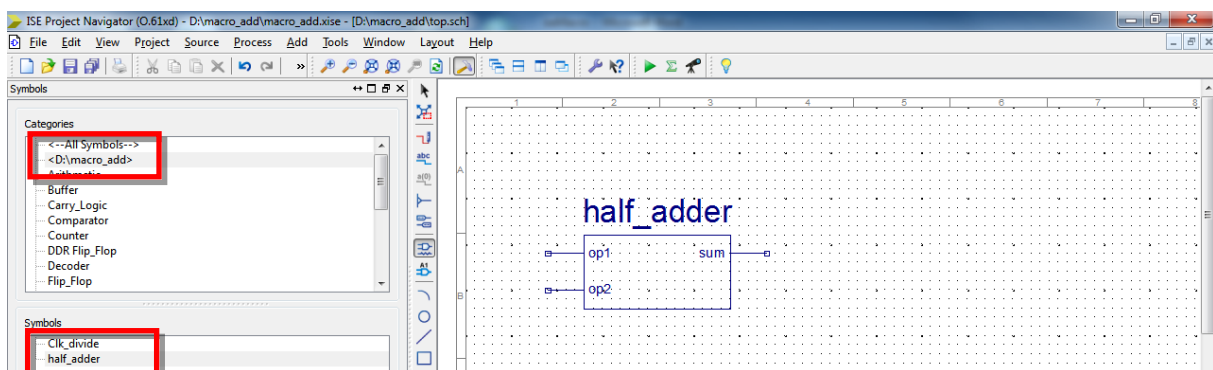
A működést leíró kapcsolási rajz elkészítése után (fél összeadó áramkör), meg kell adni a makró ki és bemeneti portjait. Ezt az „ADD” I/O Marker” gombbal lehet megtenni. Nevezzük el az I/O markerekhez kapcsolódó vezetékeket, ezek lesznek a makró ki- és bemeneti port nevek.

A kapcsolási rajzot kijelölve, megjelenik a „Create Schematic Symbol” opció. Ezt a műveletet futtatva elkészül a makró (létrejön egy sym kiterjesztésű fájl a kapcsolási rajz mellett).

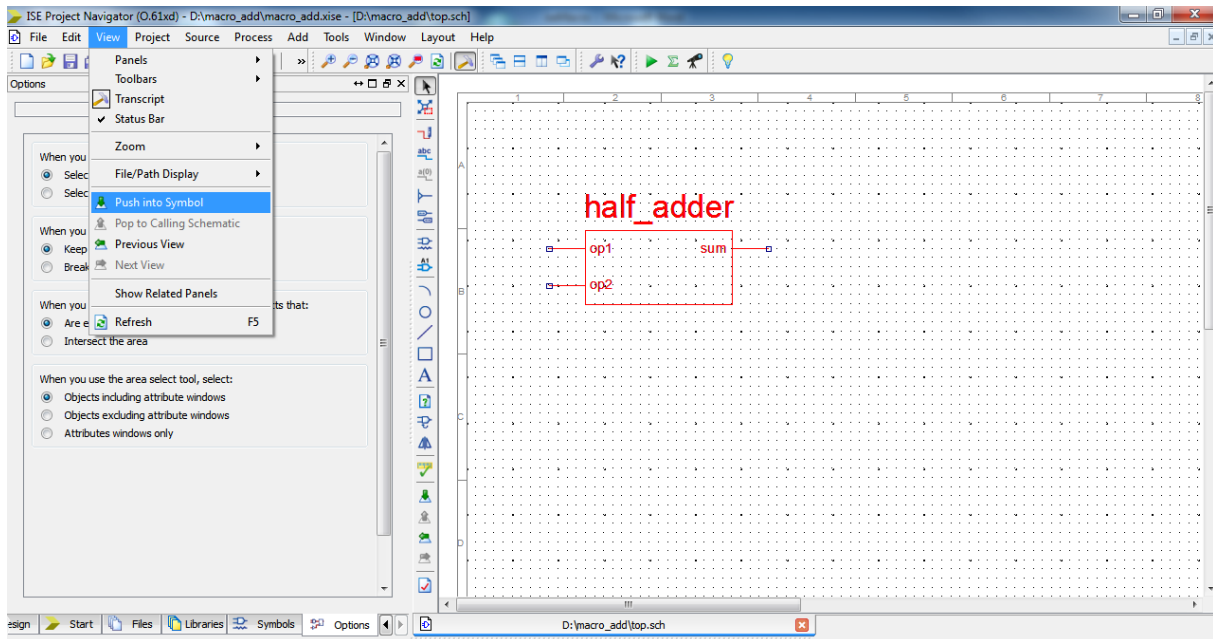

A szimbólumok között ezután már megtalálható a makró.

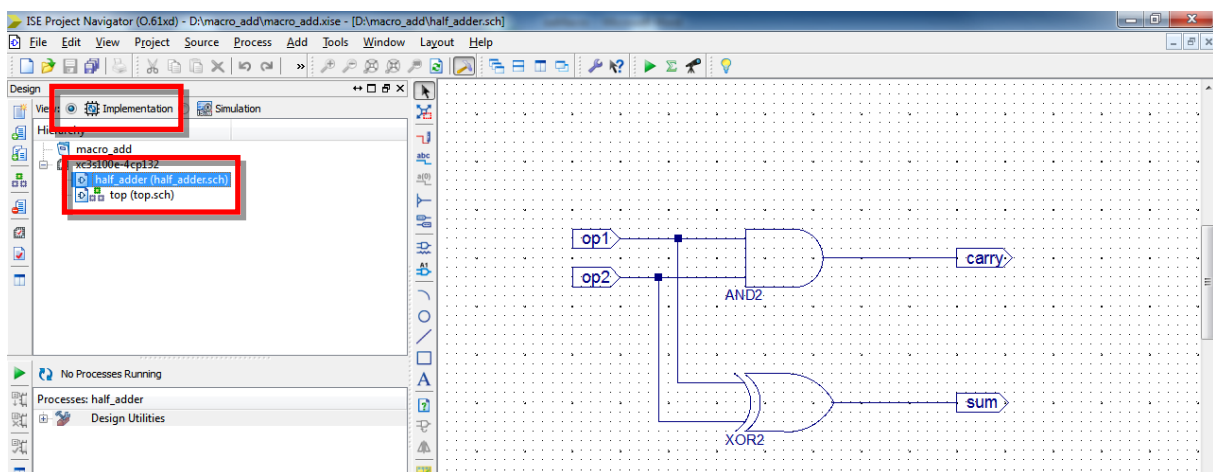
A makró tartalmát a „View” menü „Push into Symbol” gombjával lehet megtekinteni. Előtte szükséges kijelölni a makró, a kapcsolási rajzon!

1.2. Kapcsolási rajz alapú saját makró javítása

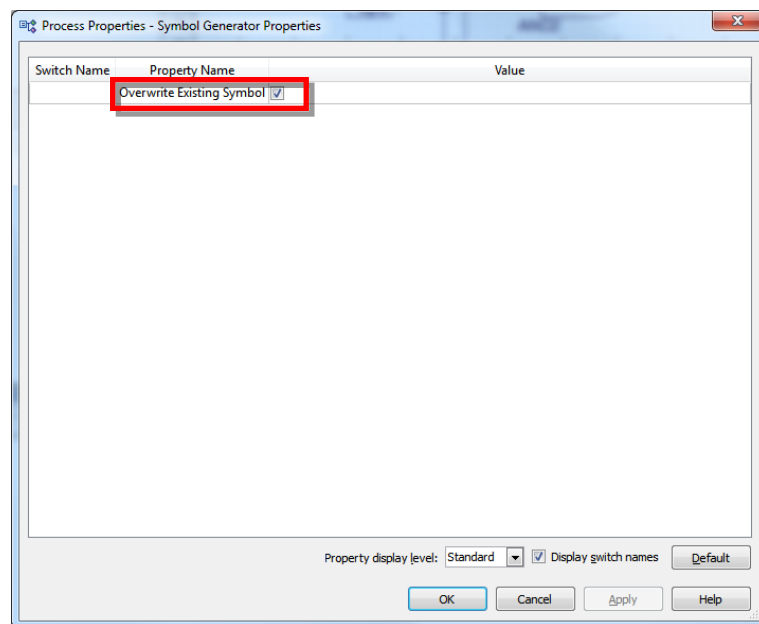
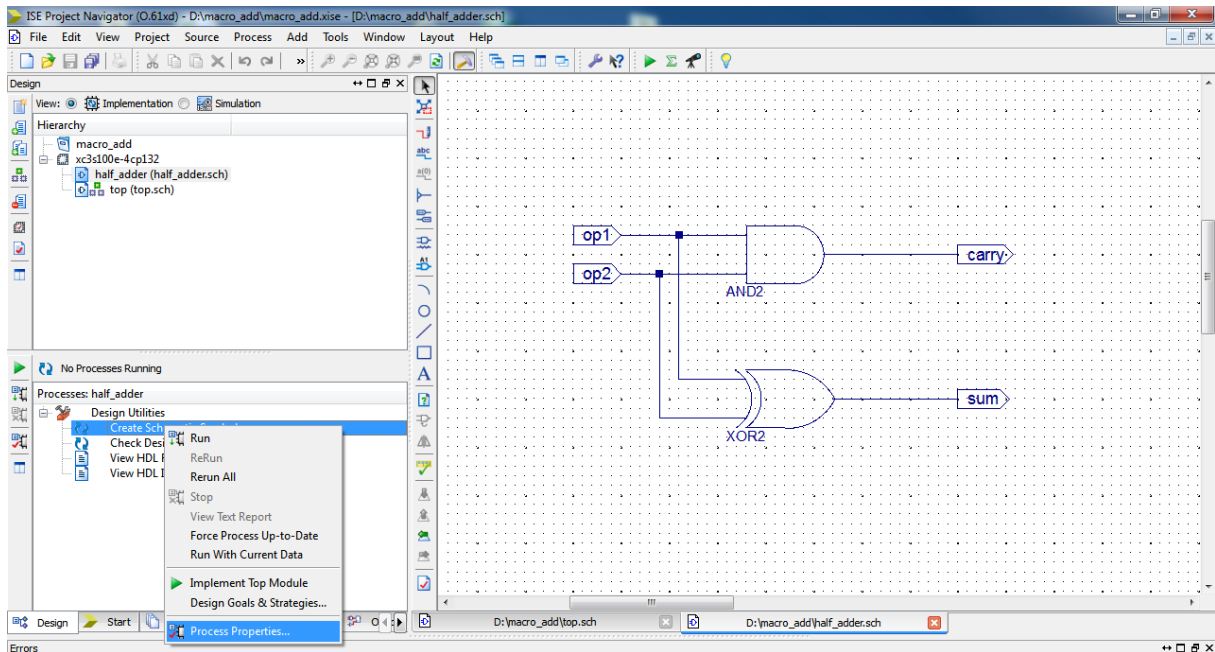
Ha a változtatás nem érinti a makró ki- és bemeneti portjait, akkor a „Push into Symbol” paranccsal megnyitva lehetőség van a makró módosítására. A változásokat minden esetben el kell menteni.

Amennyiben a változás a makró megjelenésére is kihat, például új portot kell hozzáadni, törölni, vagy port nevet kell változtatni, akkor a következőképpen kell eljárni. Első lépésként meg kell nyitni a makró tartalmazó sch fájlt. Ezt a „Push into Symbol” paranccsal, vagy a „Design” ablakban a kapcsolási rajzra kétszer kattintva lehet megtenni. Végezzük el a változtatásokat a makró fájlban. A példában a régi rajzot kiegészítettük egy új porttal.

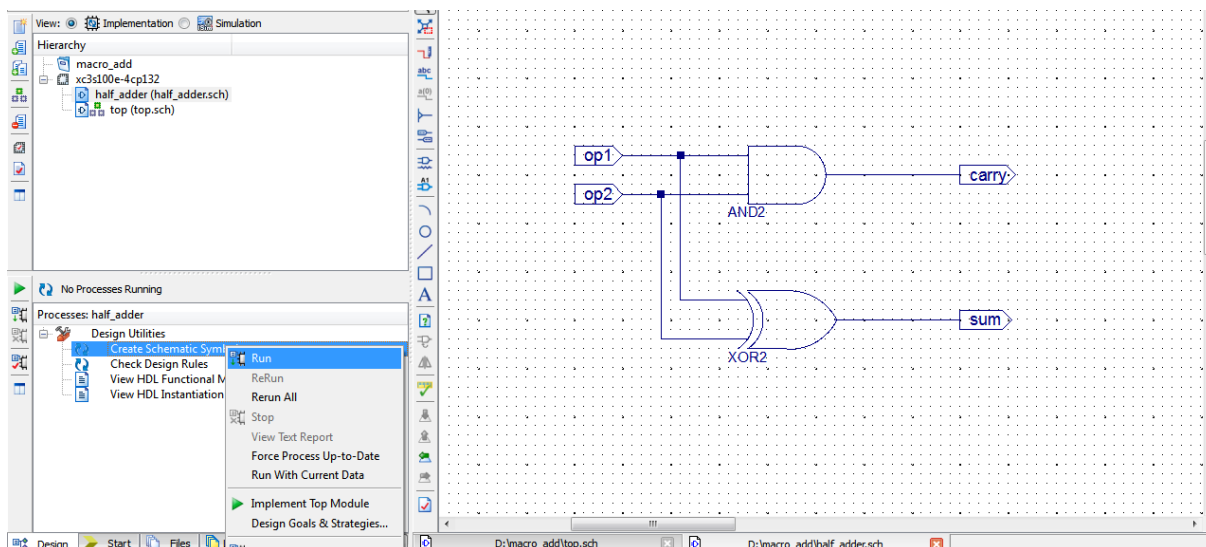

A módosítások mentése után a „Create Schemetic Symbol” parancs beállításáiban engedélyezni kell a létező szimbólum felülírását.

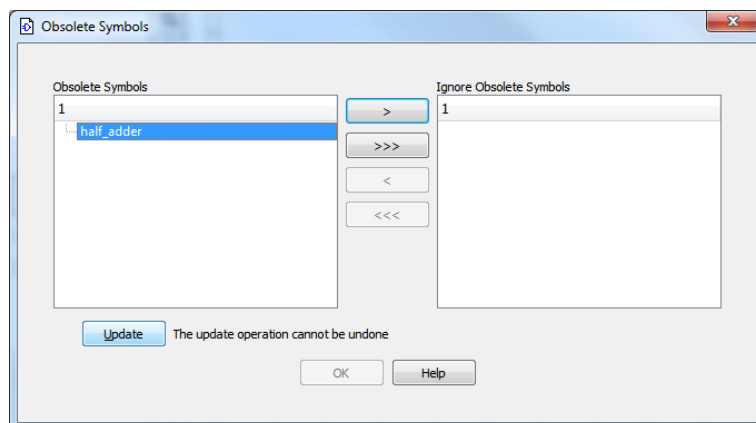

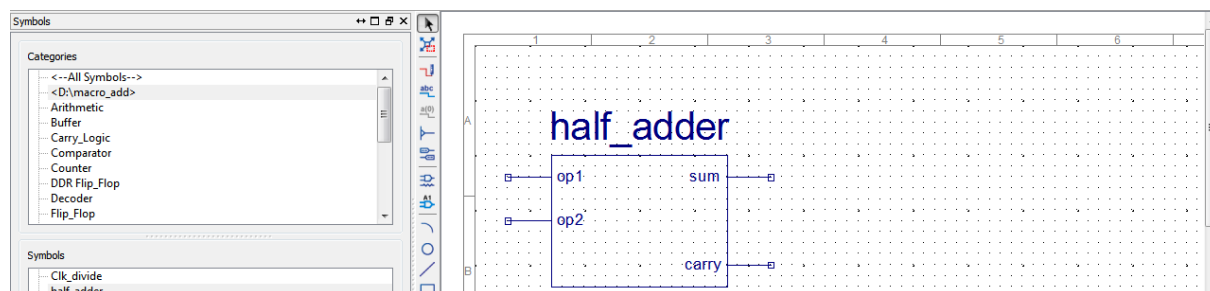
A „Run” parancs futtatásával módosul a makró megjelenését leíró szimbólum fájl.

Ha valamelyik kapcsolási rajzban használunk egy makrót, majd a makró megjelenésére kiható változtatást hajtunk végre, a kapcsolási rajz szerkesztőben „Obsolete Symbols” ablak jelenik meg. Az „Update” paranccsal frissíthetjük a kijelölt objektumra vonatkozó módosításokat.

Ha a makró újrafordítása után nem kínálja fel a program a makró szimbólum frissítését, és a kapcsolási rajzban nem is változik meg a makró megjelenése, akkor újra kell indítani az ISE fejlesztőkörnyezetet (előtte mindent mentünk el!). Az újraindulás után már a módosított szimbólumnak kell megjelennie.

1.3.VHDL alapú makró hozzáadása

Másoljuk át a makró fájlokat a projektkönyvtárba. A makró megjelenését és működését egy azonos nevű *.sym és egy *.vhd kiterjesztésű fájl írja le.

Name	Ext	Size	Date	Attr
[.]	<DIR>		2011.10.13 13:52	—
Clk_divide	sym	1 618	2011.08.09 17:06	-a-
Clk_divide	vhd	2 170	2011.08.09 16:57	-a-

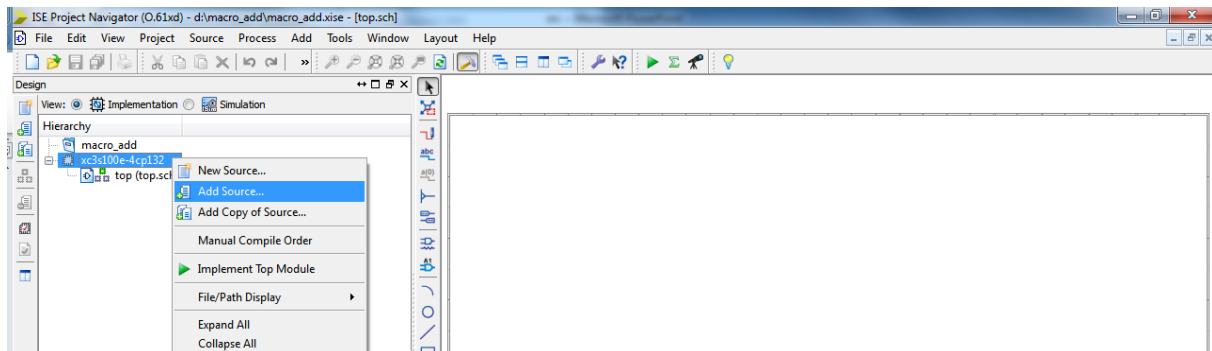

Name	Ext	Size	Date	Attr
[.]	<DIR>		2011.10.13 13:52	—
[_xmsgs]	<DIR>		2011.10.13 13:50	—
[iseconfig]	<DIR>		2011.10.13 13:50	—
macro_add	xise	1 741	2011.10.13 13:50	-a-

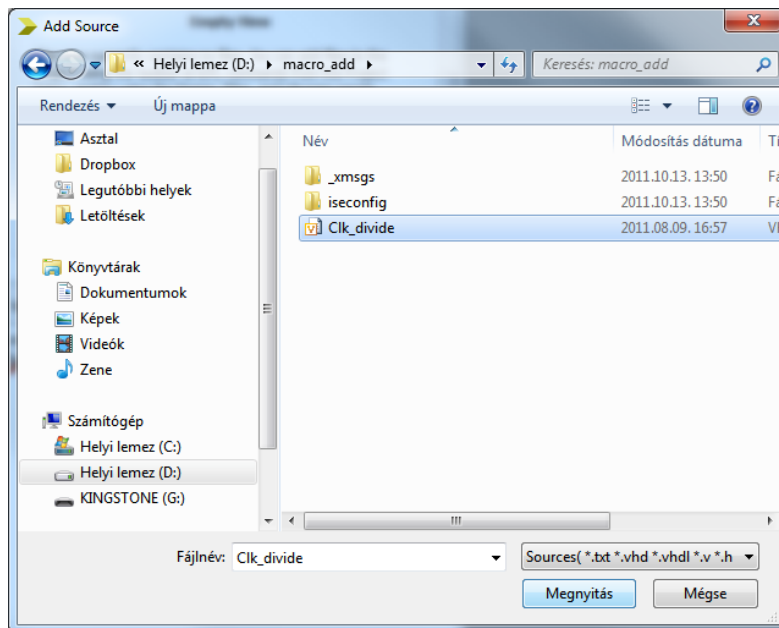
Name	Ext	Size	Date	Attr
[.]	<DIR>		2011.10.13 13:53	—
[_xmsgs]	<DIR>		2011.10.13 13:50	—
[iseconfig]	<DIR>		2011.10.13 13:50	—
Clk_divide	sym	1 618	2011.08.09 17:06	-a-
Clk_divide	vhd	2 170	2011.08.09 16:57	-a-
macro_add	xise	1 741	2011.10.13 13:50	-a-

A *.vhd fájlt az „Add Source” paranccsal a projekthez kell adni. Fontos, hogy a fájlok másolása után hajtsuk végre ezt a lépés, mert az ISE ellenkező esetben a *.vhd fájlt felülírhatja egy template fájljal.

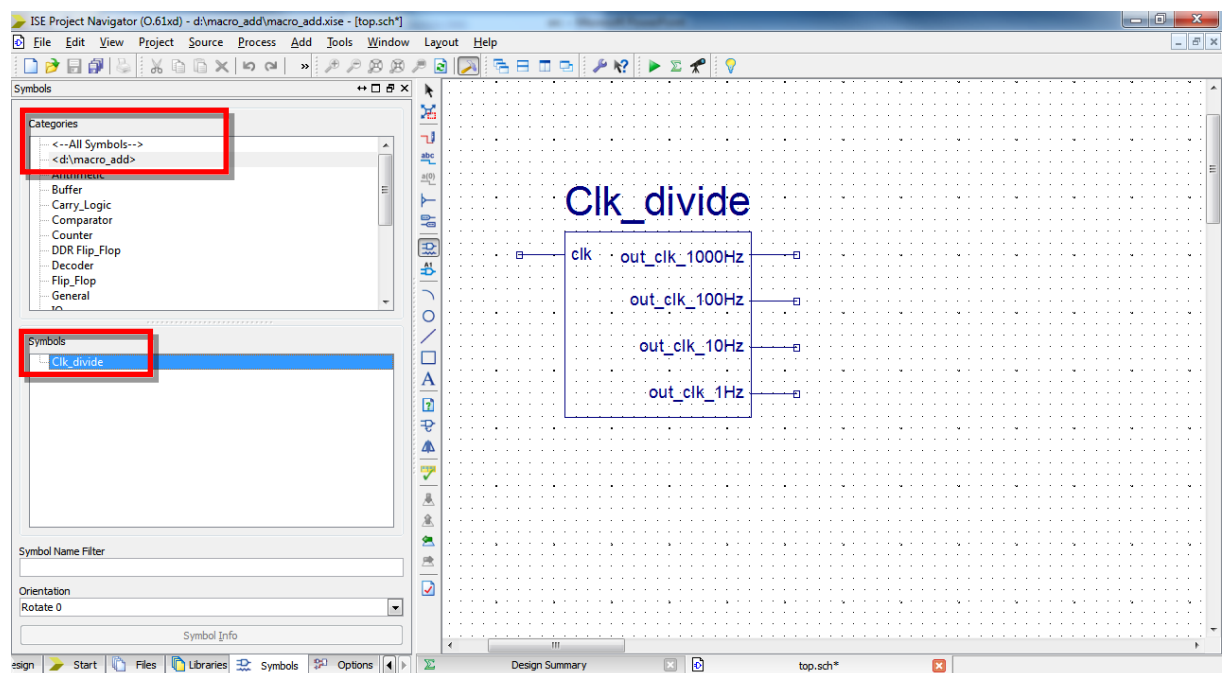

A vhd fájl megkeresése. Mivel korábban átmásoltuk a projektkönyvtárunkban kell lennie.

Végül a szimbólumok között megjelenik az új makró.

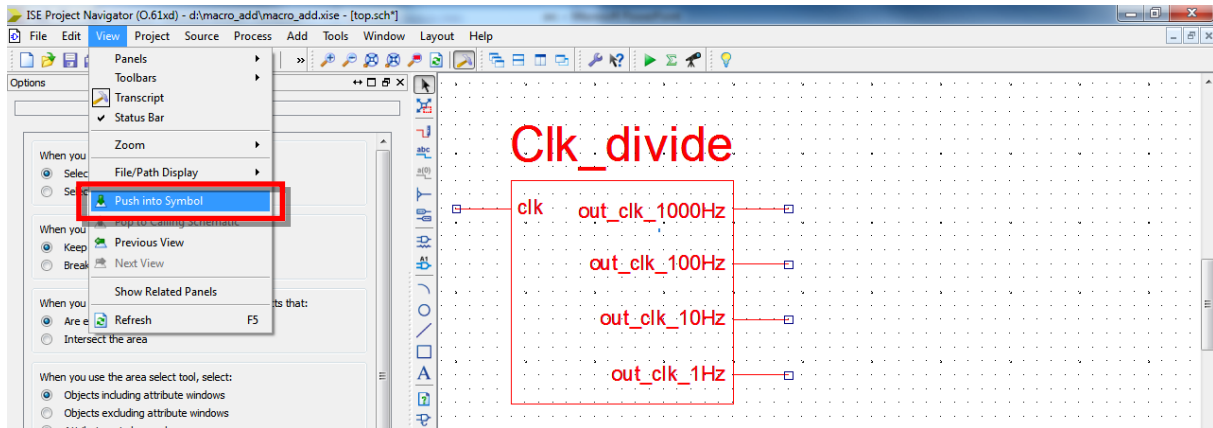

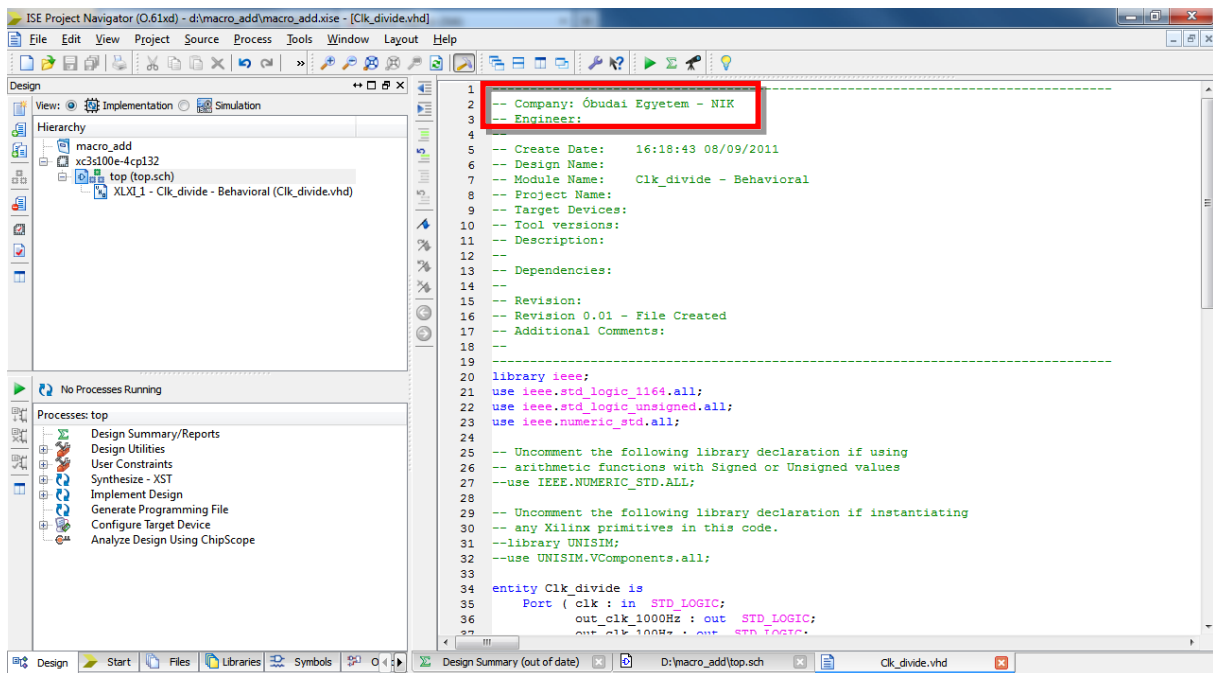

1.4.VHDL alapú makró ellenőrzése

Lehetőség van a projekthez hozzáadott makró tartalmának megtekintésére. A makró szimbólum kijelölése után a „View” menü „Push into Symbol” gombjára kattintva megjelenik a működést leíró fájl.

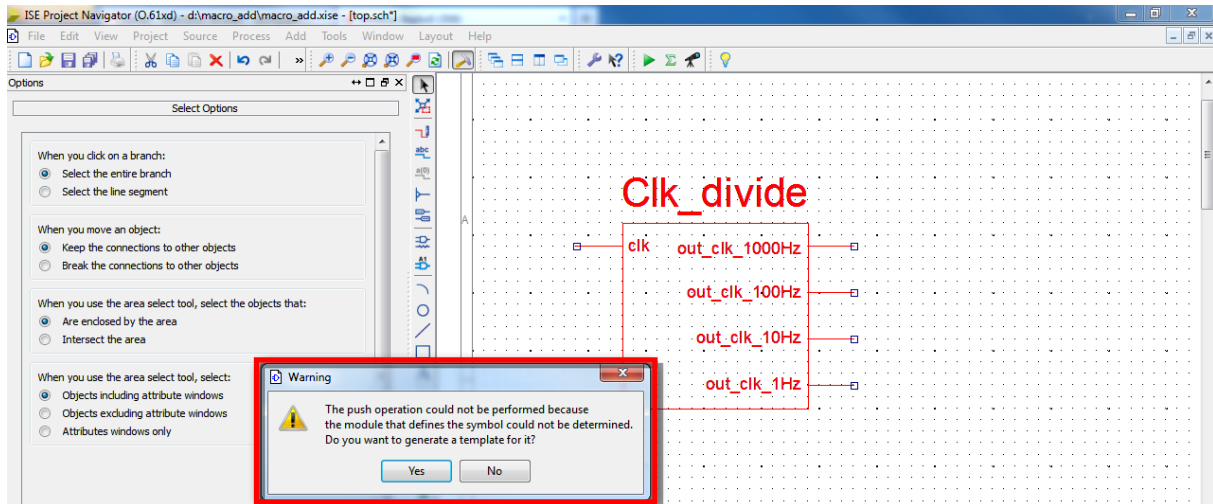

A Clk_divide makró esetében a következő fájl látható. A fájl 2. sorában a „-- Company: Óbudai Egyetem - NIK” szövegnek kell megjelennie, a labormérésen FTP-ről letöltött makróknál. Amennyiben ez jelenik meg a makró hozzáadása a projekthez sikeres volt.

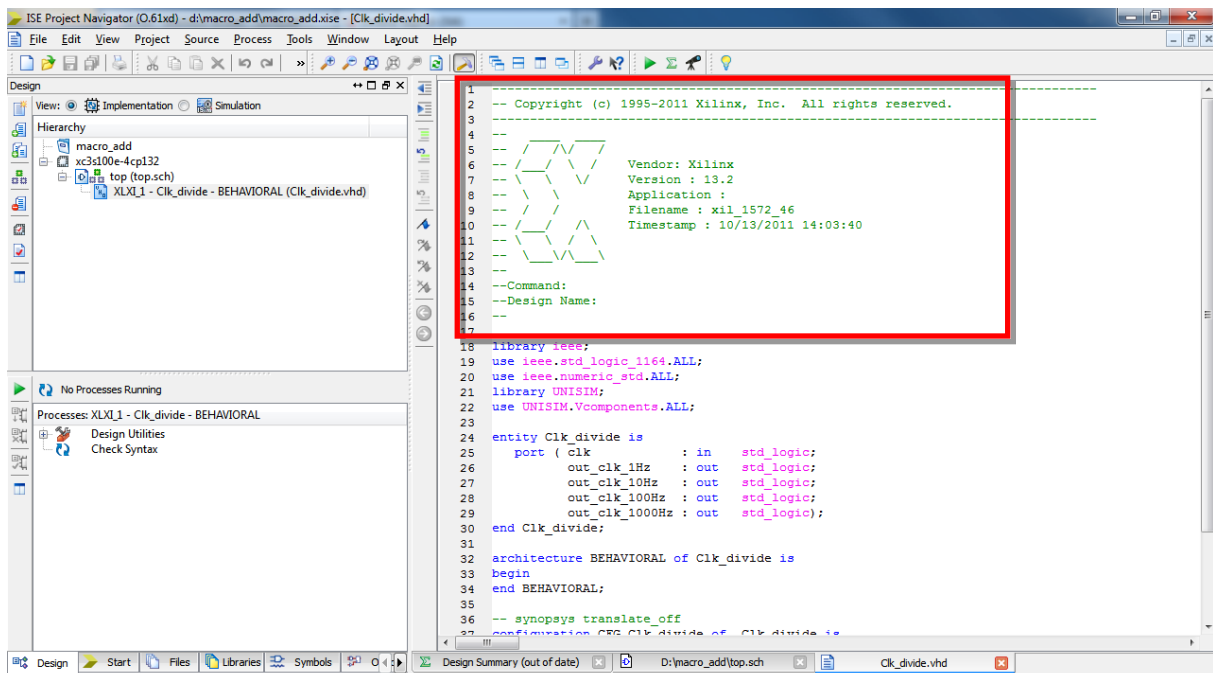

1.5.VHDL alapú makró hozzáadásánál keletkezett hiba javítása

Amennyiben a következő képen látható üzenet jelenik meg a „Push into Symbol”-ra kattintva, akkor a *.vhd fájlt nem, vagy rosszul adtuk hozzá a projekthez. A felugró ablak megkérdezi, hogy készítsen-e a *.sym fájlhoz egy template (vázlat) vhd fájlt. Itt válasszuk a „No” gombot. Majd az 1.3-as (VHDL alapú makró hozzáadása) fejezetben ismertetett módon adjuk hozzá a *.vhd fájlt a projekthez újra.

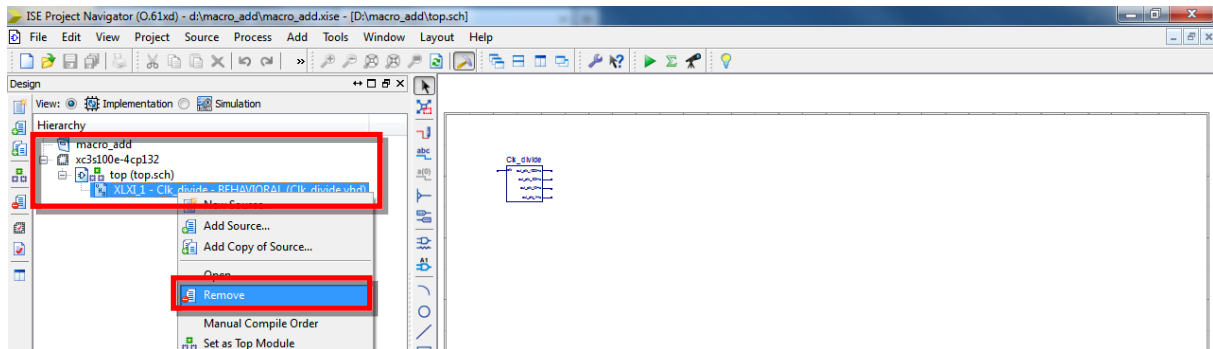

Ha a VHDL szerkesztőben a Vendor név alatt az Óbudai Egyetem helyett a Xilinx felirat jelenik meg, akkor az ISE egy template fájlt rendelt a makróhoz. Ilyenkor a makró működését leíró fájlt nem adtuk hozzá a projekthez.

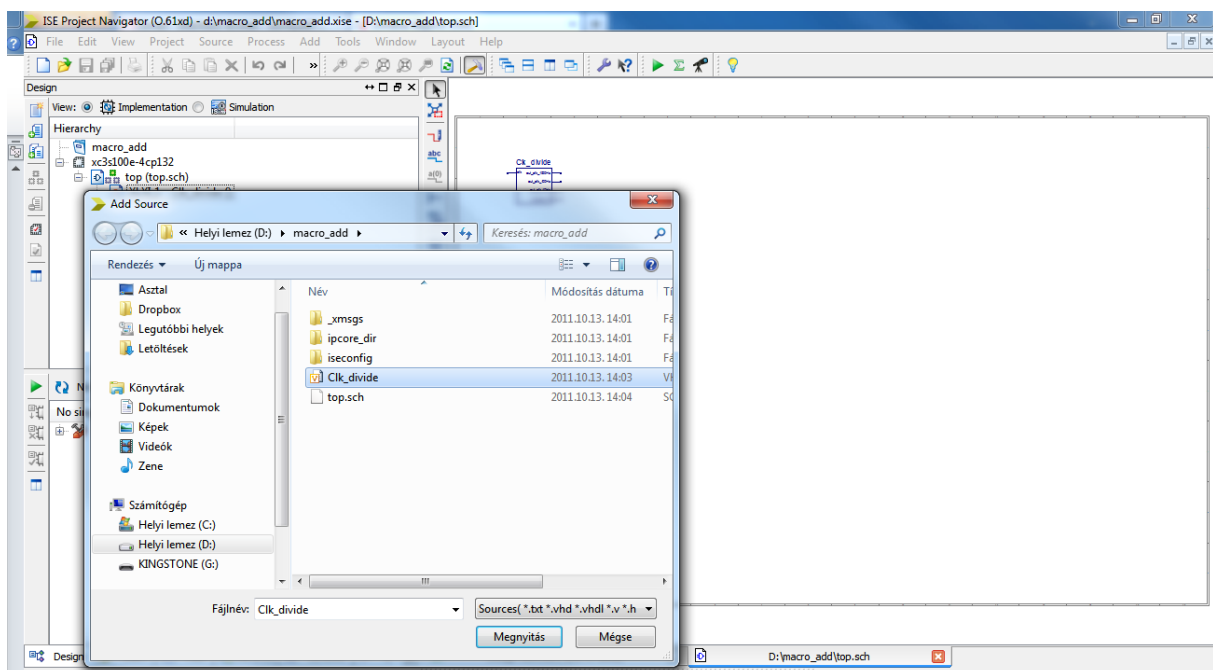
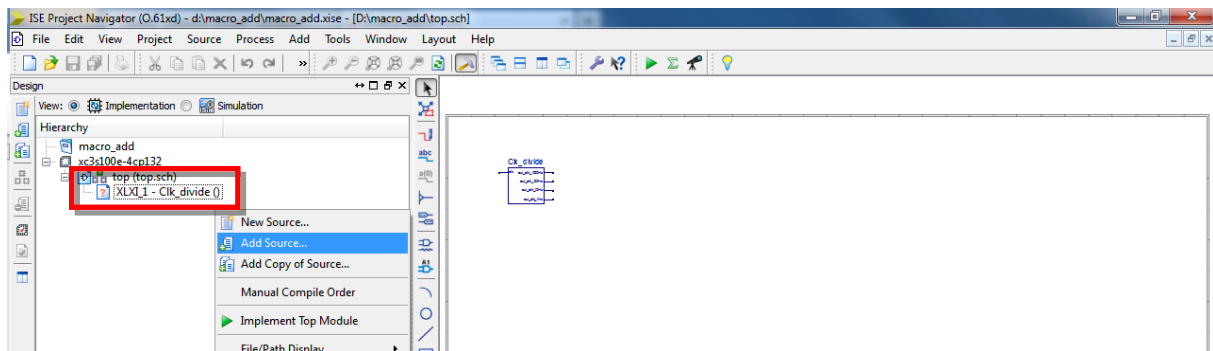

Ennek javítása a következő: először törölni kell a makróhoz tartozó leírófájlt a projektből.

Majd a projektkönyvtárban lévő vhd-fájlt felül kell írni az eredeti fájlal. Lásd 1.3-as (VHDL alapú makró hozzáadása) fejezet. Végül az új vhd fájlt az „Add source” gombbal hozzá kell adni a projekthez. A hozzáadás előtt a sym fájl már létezik, így a projektben megjelenik a makró, de a leírófájl hiányában az ikonján egy kérdőjel látható, vagyis nem találja a fájlt.

1.6. Kapcsolási rajz alapú makrók hozzáadása

A kapcsolási rajz alapú makró hozzáadása hasonlóan történik, mint a VHDL alapú makróké. A különbség, hogy a működést leíró fájl *.sch kiterjesztésű.

Első lépés az sch, és a sym fájl átmásolása a projektkönyvtárba, majd a sch fájlt az „Add Source” paranccsal a projekthez kell adni.

Ebben az esetben is kell egy meglévő projekt, ami célszerűen már tartalmazza a top modult.

2. A Digitális Technika II laborgyakorlatok alatt használt makrók leírásai

Az ISE saját szimbólum és makró leírásai az alábbi fájlokban találhatóak meg:

- Kapcsolási rajz alapú makrók:

Xilinx\13.2\ISE_DS\ISE\doc\usenglish\isehelp\spartan3e_scm.pdf

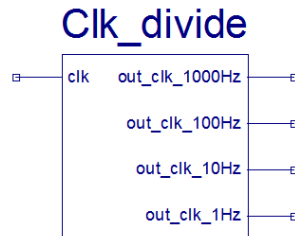
- VHDL alapú makrók:

Xilinx\13.2\ISE_DS\ISE\doc\usenglish\isehelp\spartan3e_vhd.pdf

2.1.Clk_divide

Makró: Rendszer órajel leosztó áramkör. 1000Hz, 100Hz, 10Hz, 1Hz –es kimenettel.

Leírás

Rendszer órajelet leosztó áramkör. Az **mclk** 50 MHz-es rendszer órajelet 1KHz, 100Hz, 10Hz és 1Hz-es frekvenciákra osztja le.

Logikai táblázat

Bemenetek	Kimenetek			
clk	out_clk_1000Hz	out_clk_100Hz	out_clk_10Hz	out_clk_1Hz
50 Mhz	1Khz	100Hz	10Hz	1Hz

A Basys kártya használatakor a clk bemenetre az **mclk** rendszer órajelet kell kötni. Az **mclk** port az ucf-fájlban szerepel, a portra egy 50 Mhz-es oszcillátor kapcsolódik. Ezt a bemeneti portot IBUFG bemeneti bufferrel kell ellátni!

2.2. Idozito

Modul: programozható órajel osztó

Leírás

Rendszer órajelet leosztó áramkör. Az **mclk** 50 MHz-es rendszer órajelet kívülről programozható frekvenciára osztja le. Az „**ido(31:0)**” bemenetre kötött 32-bites konstans (N) határozza meg a kiadott jel frekvenciáját. Az „**ido_van**” kimeneten a beállított frekvenciának megfelelően periódikusan megjelenik egy rövid ideig (1 órajel ciklus ideig) tartó impulzus. A Demó panelen használt 50 MHz-es órajelnél ennek az impulzusnak a hossza 20 ns.

Az „**rst**” bemenet aktív '1' szintű aszinkron törlés jel.

Kimenő jel periódus ideje

$T = 20 * (N+1)$ ns (50MHz-es órajel esetén az órajel periódus ideje = 20 ns)

Pld. , ha az „**ido_van**” kimeneten **T = 1s**-os periodikus jelet (1 Hz-es frekvenciájú) akarunk beállítani, akkor:

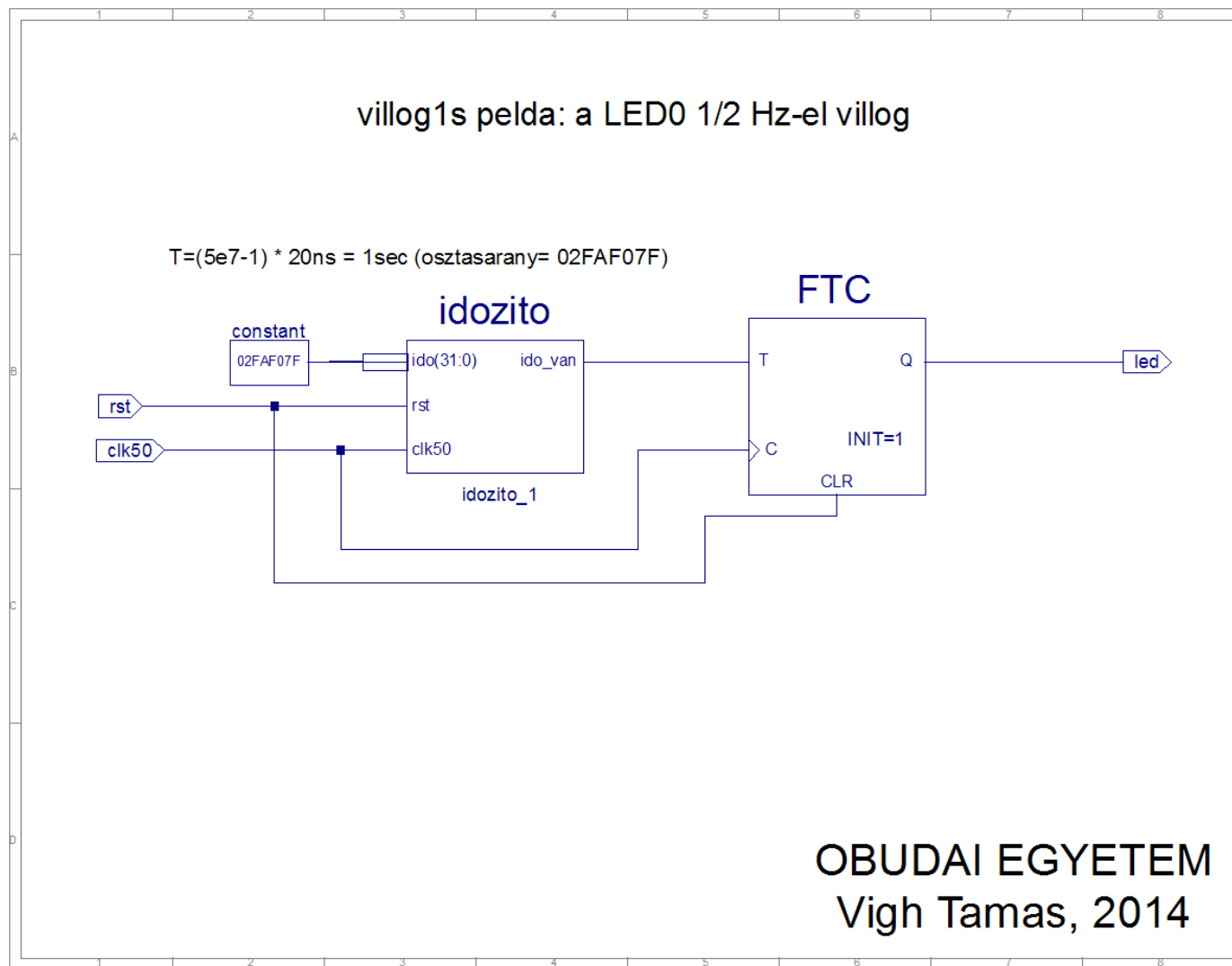
$$N = (T/20ns) - 1 = 5e7 - 1 = (02FAF07F)_H$$

Logikai táblázat

interfész jel	irány	funkció
clk50	in	MCLK 50 Mhz-es fő órajel
rst	in	aszinkron reset (aktív '1' szintű)
ido(31:0)	in	N = 32 bites hexa osztásarány
ido_van	out	T = 20 * (N+1) ns periódus idő

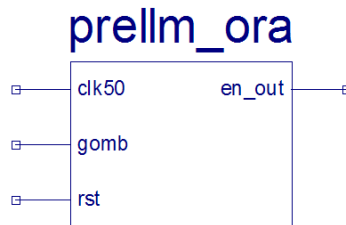
Példa az **Idozito** modul (makró) használatára:

2.3.Prellm_ora

Modul: nyomógomb prellmentesítő és megnyomás (felfutó él) detektor

Leírás

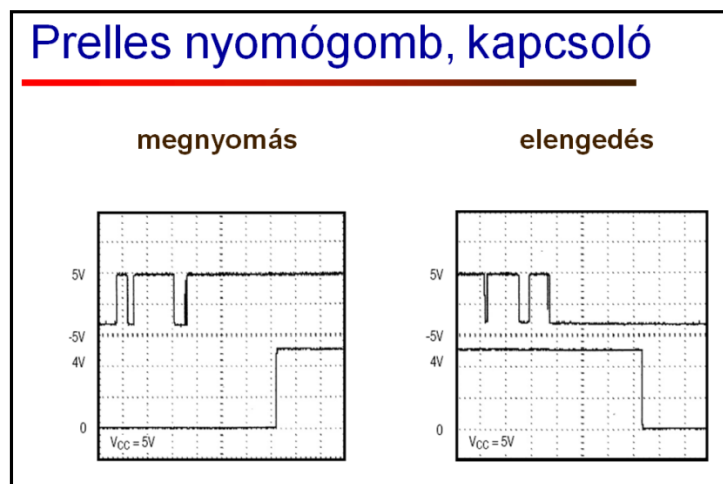
A modul egy nyomógomb (vagy tolókapcsoló) jelét prellmentesíti (zavarmentesíti) és megállapítja a jel felfutó élét. Amikor bekövetkezik a felfutó él a jelen, akkor a modul „en_out” kimenetén megjelenik egy 1 órajel periódus ideig tartó logikai „1” szintű impulzus.

A modul felhasználására egy példa található a „Lab02_utmutato.pdf” nevű labor útmutatóban.

Logikai táblázat

interfész jel	irány	funkció
clk50	in	MCLK 50 Mhz-es fő órajel
rst	in	aszinkron reset (aktív '1' szintű)
gomb	in	nyomógomb (vagy tolókapcsoló), aktív '1'
en_out	out	felfutó él jelzése 20 ns-ig a clk50-nel szinkronizálva

Prells nyomógomb jele

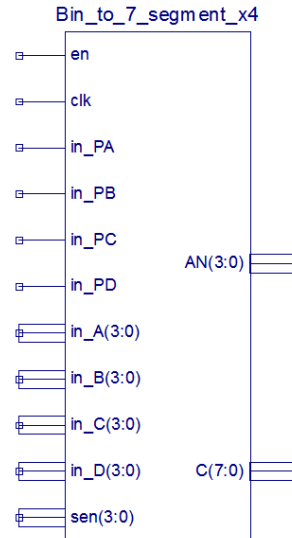
Az ábrákon felül látható a nyomógomb prells jele, alul pedig a prellmentesítés után kapott jel megnyomáskor, ill. elengedéskor.

A prellmentesítő modul a prellmentesítésen kívül még megállapítja a bejövő gombnyomás jel felfutó élét is ('0' – '1' átmenetét).

2.4. Bin_to_7_segment_x4

Makró: Négy idő multiplexált kijelzésű hétszegmenses kijelző meghajtója.

Leírás

A Basys és Basys 2 FPGA fejlesztőpanelen található négy hétszegmenses kijelző meghajtó blokkja. A kijelzők külön-külön engedélyezhetőek és tilthatóak. Minden kijelző egy négybites adatot kaphat.

Logikai táblázat

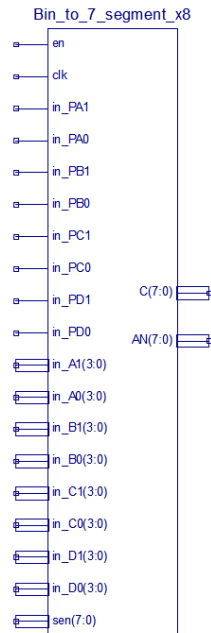
Port	i/o	Busz	Leírás
en	i	-	A modul engedélyező bemenet
clk	i	-	A modul órajel bemenete
in_PA, in_PB, in_PC, in_PD	i	-	Az A...D kijelzők tizedespontjai.
in_A, in_B, in_C, in_D	i	4 bit	Az A...D kijelzők értékei.
sen	i	4 bit	Az A...D kijelzők engedélyező jelei. A sen(0) az A , sen(3) az D kijelző
AN	o	4 bit	Az A...D kijelzők engedélyező jelei. Az AN(0) az A , AN(3) az D kijelző.
C	o	8 bit	Az kijelzők szegmens kimenetei. A C(0) az a , C(6) az g szegmens és C(7) a tizedespont.

Az **en** bemenetre logikai '1' et, a **clk** bemenetre (villódzás mentes megjelenítéshez legalább) 1KHz-es órajelet kell kötni a kijelző működéséhez. Az in_A ... in_D bemenetekre a kijelzésre kerülő négybites adatvonalat kell kötni.

2.5. Bin_to_7_segment_x8

Makró: Nyolc idő multiplexált kijelzésű hétszegmenses kijelző meghajtója.

Leírás

A Basys és Basys 2 FPGA fejlesztőpanelhez készült 8 db hétszegmenses kijelzőt tartalmazó áramkör meghajtó blokkja. A kijelzők külön-külön engedélyezhetőek és tilthatóak. Minden kijelző egy négybites adatot kaphat.

Logikai táblázat

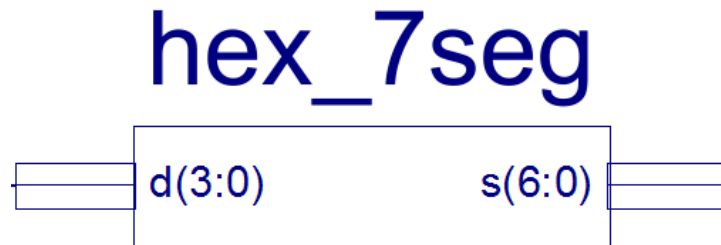
Port	i/o	Busz	Leírás
en	i	-	A modult engedélyező bemenet
clk	i	-	A modul órajelbemenete
in_PA1, in_PA0, in_PB1, in_PB0, in_PC1, in_PC0, in_PD1, in_PD0	i	-	Az A1...D0 kijelzők tizedespontjai.
in_A1, in_A0, in_B1, in_B0, in_C1, in_C0, in_D1, in_D0	i	4 bit	Az A1...D0 kijelzők értékei.
sen	i	8 bit	Az A1...D0 kijelzők engedélyező jelei. A sen(0) az A kijelző.
AN	o	4 bit	Az A1...D0 kijelzők engedélyező jelei. Az AN(0) az A kijelző.
C	o	8 bit	Az kijelzők szegmens kimenetei. A C(0) az a , C(6) az g szegmens és C(7) a tizedespont.

Az **en** bemenetre logikai '1' et, a **clk** bemenetre (villódzás mentes megjelenítéshez legalább) 1KHz-es órajelet kell kötni a kijelző működéséhez. Az in_A1 ... in_D0 bemenetekre a kijelzésre kerülő négybites adatvonalat kell kötni.

2.6.hex_7seg

Makró: Hétszegmenses kijelző dekóder.

Leírás

Hétszegmenses kijelző dekóder.

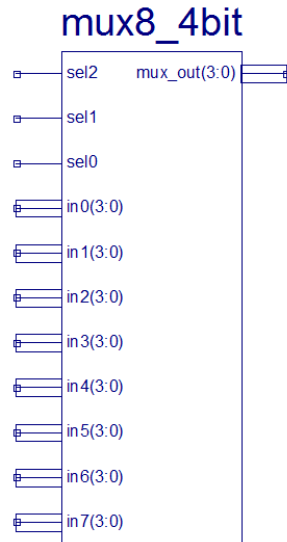
Logikai táblázat

Port	i/o	Busz	Leírás
d(3:0)	i	4	Dekóder bemenete. (LSB: d(0); MSB: d(3))
s(6:0)	o	7	Szegmens kimenetek: A:s(0)...G:s(6)

2.7.mux8_4bit

Makró: 8-ról 1-re multiplexer, 4 bites adatvonalakkal.

Leírás

8-ról 1-re multiplexer, 4 bites adatvonalakkal.

Logikai táblázat

Port	i/o	Busz	Leírás			
sel2, sel1, sel0	i	-	Multiplexer címző bemenete. A sel2 a legnagyobb, a sel0 a legkisebb helyiérték.			
in0, in1 ...in7	i	4 bit	A multiplexer adatbemenetei.			
mux_out	out	4bit	A multiplexer adatkimenete			
			sel2	sel1	sel0	mux_out
			0	0	0	in0
			0	0	1	in1
			0	1	0	in2
			0	1	1	in3
			1	0	0	in4
			1	0	1	in5
			1	1	0	in6
1	1	1	in7			

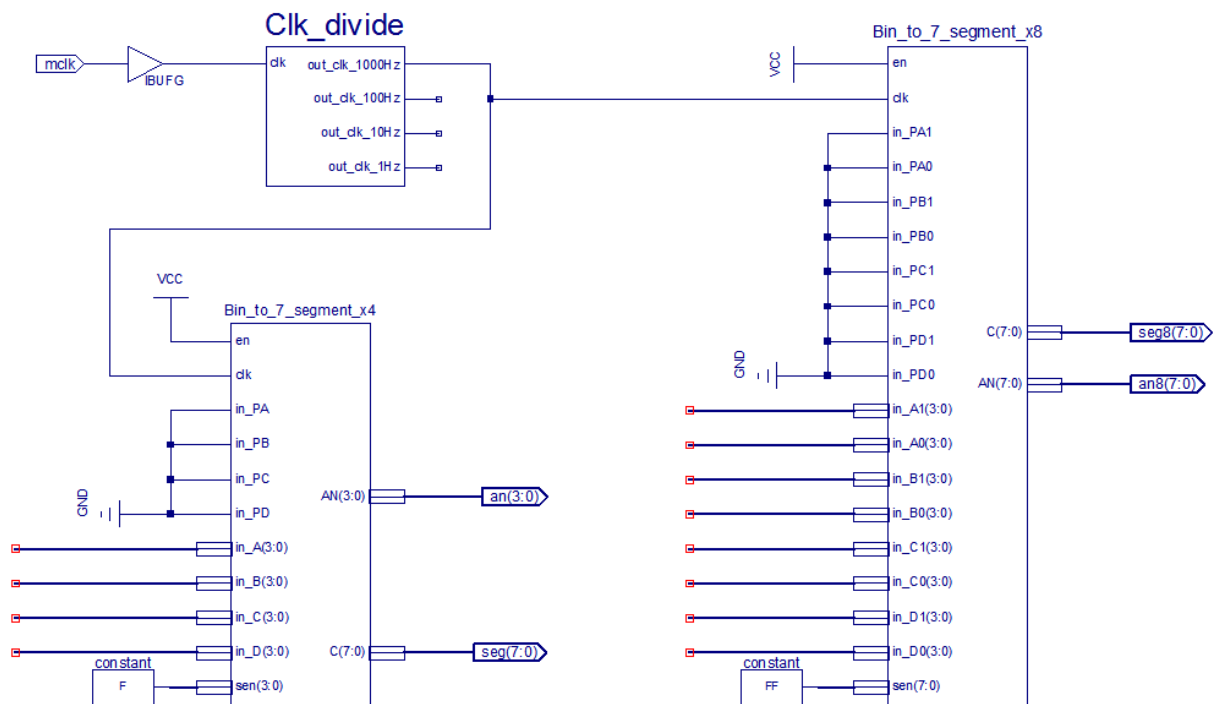

3. Makrók használata

3.1. Multiplex vezérlésű hétszegmentes kijelző modulok használata

A kijelzők célszerű bekötése a labormérések feladatainak megoldásához. Az ábrán mind a 12 darab hétszegmentes kijelző engedélyezve van.

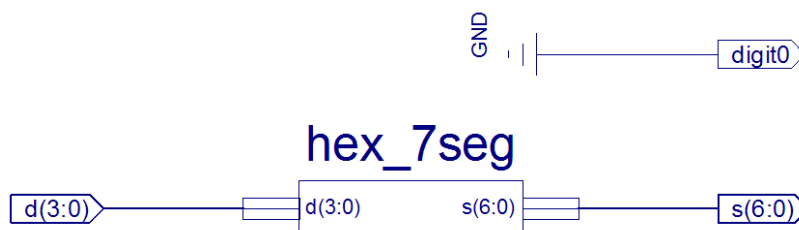
A 12 db **in_x** bemenetre a kijelzeni kívánt négybites adatvezetéseket kell kötni.

3.1.VHDL alapú hétszegmenses dekóder használata.

Egy darab hétszegmenses kijelző használata. A példában a **hex_7seg** modul (makró) bemenetére kapcsolunk egy négybites hexadecimális számot, amit kijelez az **an0** jelű kijelzőn (ez a jobb szélső) és a tizedespont nem világít.

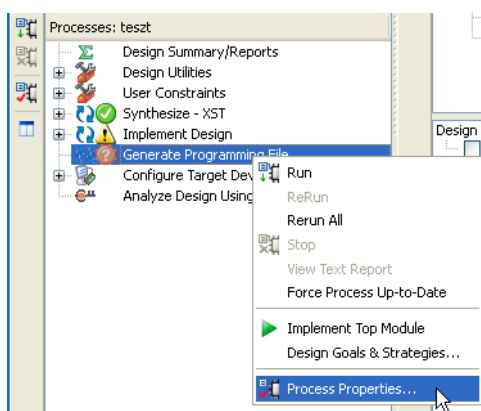

Lábkiosztás fájl (.ucf)

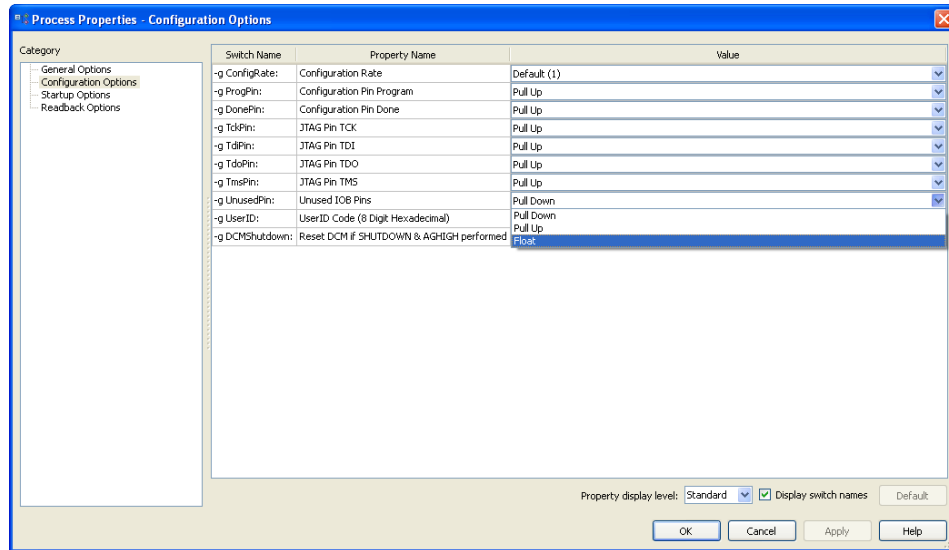
```
2 NET "digit0" LOC = F12; # AN0 , azaz a jobb
3                               # szélső 7-szegm. kij.
4 NET "d[0]" LOC = P11; # SW0
5 NET "d[1]" LOC = L3; # SW1
6 NET "d[2]" LOC = K3; # SW2
7 NET "d[3]" LOC = B4; # SW3
8
9 NET "s[0]" LOC = L14; # A seg
10 NET "s[1]" LOC = H12; # B
11 NET "s[2]" LOC = N14; # C
12 NET "s[3]" LOC = N11; # D
13 NET "s[4]" LOC = P12; # E
14 NET "s[5]" LOC = L13; # F
15 NET "s[6]" LOC = M12; # G
```

Konfigurációs paraméterek

Először beállítunk néhány paramétert: jobb gombbal kattints a **Processes (műveletek)** ablakban lévő **Generate Programming File** parancson, majd nyisd meg a **Process Properties** ablakot.

A megnyíló **Process Properties** ablakban a **Configuration Options**-ban keresd meg az **Unused IOB Pins** (a nem használt lábak) tulajdonságot és állítsd be **Float** (lebegő) értékűre. Ez a beállítás azt eredményezi, hogy a tervben **nem használt kimeneti perifériák** (ledek, nem használt 7-szegmenses kijelzők stb.) **nem fognak működni**, így nem zavarunk.

A **Startup Options** menüben az **FPGA Start-Up Clock** mezőben válaszd ki a legördülő listából a **JTAG Clock**-ot, amit azért kell beállítani, mert a PC-ről töltjük le a konfigurációt USB-JTAG illesztő interfészen keresztül.